หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ใช้ในการพัฒนาประเทศ หากบุคคลในชาติมีระดับการศึกษาสูงขึ้นมากเพียงใด ย่อมทำให้โอกาสประสบความสำเร็จในการพัฒนาด้านอื่น ๆ เป็นไปได้มากยิ่งขึ้นเพียงนั้น ดังที่ ภิญโญ สาธร (2526 : 12) ได้กล่าวว่า "ปัจจุบันการศึกษาเป็นตัวเร่งอันสำคัญที่จะทำให้สังคมมนุษย์ทุกสังคมมีความเจริญพัฒนา ทุกประเทศถือว่า การศึกษาเป็นหน้าที่หลักอย่างหนึ่งของรัฐซึ่งต้องจัดให้แก่สมาชิกหรือพลเมือง" ด้วยเหตุนี้รัฐบาลของประเทศไทยเราทั้งในอดีตและปัจจุบันจึงได้พยายามจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการกำหนดแผนพัฒนาการศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สนานจิตร - สุคนธทรัพย์ 2528 : 5-6)

เมื่อมีการประเมินผลแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 5 (2525-2529) โดย พจน์ สะเพียรชัย (คำบรรยายพิเศษ : 2528) ได้กล่าวถึงความเสมอภาคทางการศึกษาและการมีงานทำของผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับต่าง ๆ ว่าในแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 5 ยังไม่สามารถแก้ไขเรื่องนี้ได้มากนัก ทั้งด้านโอกาสและคุณภาพ คงจะต้องดำเนินการต่อไปในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเสน่ห์ จามริก (2528 : 12-15) ได้สรุปเรื่องนี้ไว้เด่นชัดว่า การศึกษาในชนบทหรือแหล่งที่เสียเปรียบทางเศรษฐกิจ ยังคงด้อยคุณภาพและล้าหลังกว่าการศึกษาในเมืองหรือแหล่งที่ได้เปรียบทางเศรษฐกิจ ทั้งด้านโอกาสและคุณภาพ การพัฒนาการศึกษา เน้นการศึกษาต่อระดับสูงขึ้น (ปิรามิดการศึกษา) มากกว่าการนำวิชาการ ความรู้จากการบริการทางการศึกษาจากในระบบและนอกระบบโรงเรียนไปปรับปรุงคุณภาพชีวิต ปรับปรุงเทคนิคในการประกอบอาชีพ เป็นการพัฒนาที่ไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม จึงยากที่จะแก้ไขปัญหาพื้นฐานอันสำคัญของประเทศได้ผลอย่างรวดเร็วและจริงจัง

หากเราพิจารณาเกี่ยวกับสาเหตุที่ไม่สามารถจัดการศึกษาให้มีความเสมอภาคตลอดจนการมีงานทำได้นั้น น่าจะมีหลายประการและประการหนึ่งคงจะเกิดความไม่ถูกต้องของข้อมูล หรือข่าวสารซึ่งนำมาใช้บริหารของหน่วยงานที่ร่วมรับผิดชอบอันประกอบด้วยหลายหน่วยงาน รวมทั้งกระทรวงศึกษาธิการ จากผลการวิจัยของวีระ จันทร์คง และคณะ (อ้างในบัญชา แก้วส่อง 2528 : 22-23) พบว่าข้อมูลหรือข่าวสารของหน่วยงานทางการศึกษามีความถูกต้องและสมบูรณ์ไม่เพียงพอ จากสภาพเช่นนี้ สมพงษ์ เกษมสิน (2529 : 197-198) ได้สรุปว่า ทำให้เกิดปัญหาข้อขัดข้องเกี่ยวกับการ วินิจฉัยสั่งการ การตัดสินใจจึงเสี่ยงต่อการผิดพลาดทั้งปัจจุบันและอนาคตและวิจิตร ศรีสะอ้าน (2524 : 2) ได้มีความเห็นอย่างชัดเจนว่า "การตัดสินใจวินิจฉัยที่ดีขึ้นอยู่กับข้อมูลข่าวสาร 90% ใช้ Inspiration เพียง 10%"

กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหนึ่งของรัฐที่มีหน้าที่จัดการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ในด้านการศึกษามีหลายระดับทั้งในระบบโรงเรียนและการศึกษานอกระบบโรงเรียน เมื่อปีการศึกษา 2522 กระทรวงนี้ มีจำนวนนักเรียนนักศึกษาทั้งหมด 9,558,910 คน จำนวนครู - อาจารย์ 416,376 คน จำนวนสถานศึกษา 32,061 แห่ง และได้รับงบประมาณทั้งสิ้น 22,583.4 ล้านบาท (สำนักงานปลัดกระทรวง 2523 : สถิติแผนภูมิ) ต่อมาในปีการศึกษา 2529 มีจำนวนนักเรียนนักศึกษาทั้งหมด 10,053,065 คน จำนวนครู - อาจารย์ 519,815 คน จำนวนสถานศึกษา 36,282 แห่ง และได้รับงบประมาณทั้งสิ้น 41,111 ล้านบาท (สำนักงานปลัดกระทรวง 2530 : 25,58) จึงเห็นได้ว่าในระยะ 7-8 ปี ที่ผ่านมากระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานที่ค่อนข้างขยายตัวเพิ่มปริมาณของข้อมูลอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ทำให้มีความยุ่งยากและซับซ้อน ด้านข้อมูลและข่าวสารมากขึ้น คาดว่าในอนาคต ก็คงมีปัญหาเช่นนี้ และอาจเพิ่มทวีขึ้นอีก ซึ่ง บอคชิโน (Bocchino 1977 : 4) ได้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า "เมื่อองค์การเจริญมากขึ้น ผู้บริหารจะต้องการระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยจัดหาข้อมูลและข่าวสารที่ถูกต้องแน่นอน ทันเวลาและมีความหมายสำหรับผู้บริหาร" สำหรับระบบที่มีประสิทธิภาพดังกล่าวนี้ ทราบกันโดยทั่วไปว่าคือระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (Management Information System :

MIS) ซึ่ง อุทัย บุญประเสริฐ (ม.ป.ป. : 1) ได้อธิบายเพิ่มเติมอย่างชัดเจนว่า "ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร มีขอบข่ายครอบคลุมงานในการจัดเก็บ การรวบรวมรักษา การประมวลผลข้อมูล และการรายงานผล การประมวลผลข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งในวงการ MIS เรียกว่า สารสนเทศ (Information) ที่ช่วยให้ผู้บริหารใช้ประกอบการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับเหตุการณ์ สอดคล้องกับเงื่อนไขและข้อจำกัดของการตัดสินใจ ตลอดจนทันท่วงทีตามเวลาหรือโอกาสที่ต้องมีการตัดสินใจ โดยมีข้อมูลและสารสนเทศที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา" อำรุง จันทวานิช และเจษฎ์ อนรรฆมงคล (2524 : 5) ได้มีความคิดเพิ่มเติมเรื่องนี้ว่า"ความสมบูรณ์หรือความทันสมัยของระบบมากน้อยเพียงใดนั้นก็คงแตกต่างกันไป แล้วแต่เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บสะสมข้อมูล การเรียกใช้ และการวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูล ช่วงของความแตกต่างมีตั้งแต่ระบบดั้งเดิม (Primitive System) ที่ค่อนข้างล้าสมัยไปจนถึงระบบที่ใช้เทคโนโลยี่ และเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ซับซ้อน"

ในปี พ.ศ. 2522 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศจัดตั้งศูนย์สารสนเทศกระทรวงศึกษาธิการขึ้นเพื่อจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของกระทรวงให้ดีขึ้น (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 1 พฤษภาคม 2522) แต่ต่อมา ในปี พ.ศ. 2524 ณรงค์ บุญมี (2524 : 1-4) ได้กล่าวถึงปัญหาของระบบสารสนเทศเพื่อการ-บริหารในกระทรวงศึกษาธิการ สรุปได้ว่ายังคงมีปัญหาทั้งในการจัดเก็บ การประมวลผลและการรายงานผล เพราะข้อมูลมีปริมาณมากและมีความยุ่งยากซับซ้อน ครั้นในปี พ.ศ. 2527 ธนาคารโลกได้ช่วยเหลือเงินกู้เพื่อการศึกษา ให้กระทรวงศึกษาธิการจัดตั้งคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่เพื่อลดปัญหาดังกล่าว (ณรงค์ บุญมี 2527 : 27-28) การนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารนั้น เดวิส และโอลสัน (Davis and Olson 1984 : 7) มีความคิดเห็นว่า "โดยแนวคิดแล้ว ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารสามารถดำรงอยู่ได้โดยปราศจากคอมพิวเตอร์แต่ด้วยอำนาจ (Power) ของคอมพิวเตอร์จึงทำให้ระบบนี้ยืดหยุ่นได้ ไม่ควรถามว่าควรจะใช้คอมพิวเตอร์ในระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารหรือไม่ แต่ควรถามให้กว้างขึ้นว่า สารสนเทศใดควรใช้คอมพิวเตอร์ช่วย แนวคิดของระบบผู้ใช้และเครื่องจักร (User-Machine System) หมายความว่า งานบางอย่างคนทำได้ดีที่สุด ในขณะที่

งานบางอย่างเครื่องจักรทำได้ดีที่สุด" ส่วนมอริส (Moris อ้างในอุทัย เลาหวิเชียร 2527 : 78) เห็นว่า "การนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในประเทศกำลังพัฒนานั้นเป็นภารกิจที่เสี่ยง เพราะก่อให้เกิดปัญหามากกว่าก่อให้เกิดประสิทธิภาพ" สำหรับ วิชิต หล่อจีรชุณห์กุล (2528 : 59) ได้กล่าวถึงลักษณะของความล้มเหลวของการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในหน่วยงานของประเทศไทย สรุปได้เป็น 3 ประการ คือ การนำมาใช้กับงานที่ไม่เคยทำในระบบด้วยมือมาก่อน นำมาใช้งานหลายอย่างเกินไป และทัศนคติของบุคคลในหน่วยงาน อย่างไรก็ตามระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารก็มีการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้อย่างสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงด้านสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี่ต่าง ๆ ดังที่อุทัย บุญประเสริฐ (2525 : -) ได้มีทัศนะว่า "MIS เป็นวิวัฒนาการ (MIS is evolutionary)"

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การสภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของกระทรวงศึกษาธิการนั้น ถึงแม้ว่าในขณะนี้จะเป็นระบบที่ค่อนข้างทันสมัย แต่ก็ใช้คอมพิวเตอร์เป็นพื้นฐานมาเป็นเวลาไม่นาน น่าจะเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพไม่สูงนัก คงมีปัญหาอยู่อีกหลายประการ จึงน่าจะศึกษาสภาพและะปัญหาของระบบ เพื่อจะพัฒนาให้มีความสมบูรณ์จัดทำสารสนเทศที่มีคุณค่าสำหรับผู้บริหารทุกระดับสามารถใช้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนก่อให้เกิดความเสมอภาคในทางการศึกษาอย่างแท้จริง สามารถแก้ไขหรือลดปัญหาพื้นฐานอันสำคัญของชาติได้ผลจริงจัง และรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยทั่วไปในการพัฒนาอะไรหรือสิ่งใดก็ตาม ย่อมมีปัญหาอุปสรรค แนวทางหนึ่งที่พอจะช่วยแก้ไขได้ก็ โดยการศึกษาให้ทราบสภาพในอดีต และเข้าใจสภาพปัจจุบันของสิ่งนั้นอย่างถ่องแท้คงจะทำให้การคาดคะเนสภาพในอนาคตของมันได้กว้างไกล การกำหนดแนวทางการพัฒนาก็ย่อมมีโอกาสถูกต้องและเหมาะสมมากขึ้น สามารถป้องกันหรือควบคุม ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัดทั้งเวลาและทรัพยากรต่าง ๆ สำหรับการศึกษาสภาพและปัญหาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของกระทรวงศึกษาธิการนั้นยังไม่มีผู้ใดได้ทำไว้ เป็นการเฉพาะอย่างชัดเจนจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเรื่องนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

1. นโยบายหรือวัตถุประสงค์และการดำเนินการตามนโยบาย หรือวัตถุประสงค์
2. ระบบงาน
3. กระบวนการระบบสารสนเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของกระทรวงศึกษาธิการเฉพาะการบริหารราชการส่วนกลางรวมทั้งคุรุสภา แต่ไม่รวมถึงการศึกษาระดับอื่น ๆ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบสภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งจะช่วยในการวางแผนและพัฒนาระบบดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ผลการวิจัยจะใช้เป็นเอกสารประกอบการศึกษาค้นคว้าสำหรับนิสิตนักศึกษาและผู้สนใจเกี่ยวกับระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารขององค์การทั่ว ๆ ไป หรือเป็นการเฉพาะของกระทรวงศึกษาธิการ

3. เป็นแนวทางให้ผู้วิจัยอื่น ๆ ได้ศึกษาค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของกระทรวงศึกษาธิการ ให้ลึกซึ้งและกว้างขวางยิ่งขึ้น

คำนิยามศัพท์ในการวิจัย

1. นโยบาย หมายถึง แนวทางซึ่งใช้เป็นกรอบกำหนดทิศทางการดำเนินงานเกี่ยวกับระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของกระทรวงศึกษาธิการ

2. วัตถุประสงค์ หมายถึง เป้าหมายของการดำเนินงานเกี่ยวกับระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการ

3. ระบบงาน หมายถึงระเบียบวิธีการหรือโครงสร้างของการปฏิบัติงานเกี่ยวกับข้อมูลและสารสนเทศของหน่วยงานภายในหรือภายนอกของกระทรวงศึกษาธิการ

4. ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (Management Information System : MIS) หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำให้เป็นสารสนเทศ เพื่อประโยชน์ในการประกอบการตัดสินใจ การวางแผน และการควบคุมตามความต้องการของผู้บริหาร

5. กระบวนการระบบสารสนเทศ หมายถึง ขั้นตอนในการจัดทำข้อมูลให้เป็นสารสนเทศครอบคลุมการดำเนินงานดังนี้

5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารองค์การ

5.2 การประมวลผลข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ

5.3 การจัดเก็บรักษาข้อมูลและสารสนเทศให้อยู่ในรูปแบบที่สะดวกต่อการนำไปใช้

5.4 การนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศต่อผู้บริหาร

6. กระทรวงศึกษาธิการ หมายถึง หน่วยงานบริหารราชการส่วนกลางตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 216 แบ่งส่วนราชการออกเป็นกรมและกอง โดยมีกรม-หรือเทียบเท่ากรมซึ่งมีชื่อเรียกเป็นอย่างอื่น รวม 15 หน่วย ได้แก่ สำนักงาน-เลขานุการรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กรมการฝึกหัดครู กรม-สามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรม การการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ และวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา

7. ผู้บริหารการศึกษา หมายถึง ผู้บริหารการศึกษาในราชการส่วนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

7.1 ผู้บริหารระดับสูง ทำหน้าที่วางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ การวางแผนระยะยาว และการจัดสรรทรัพยากร ได้แก่ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และรองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

7.2 ผู้บริหารระดับกลาง ทำหน้าที่ในการจัดการให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนในช่วงระยะเวลาปีต่อปี ได้แก่ อธิบดี รองอธิบดี และผู้รับผิดชอบงานเทียบเท่าอธิบดี หรือรองอธิบดี ที่มีชื่อเรียกเป็นอย่างอื่น

7.3 ผู้บริหารระดับควบคุมการปฏิบัติการ ทำหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานประจำต่าง ๆ ให้สำเร็จในระยะเวลาที่กำหนด ได้แก่ ผู้อำนวยการกอง ผู้อำนวยการศูนย์ หัวหน้ากอง และผู้รับผิดชอบงานเทียบเท่าผู้อำนวยการกอง หรือหัวหน้ากอง ที่มีชื่อเรียกเป็นอย่างอื่น

7.4 ผู้บริหารระดับปฏิบัติการ ทำหน้าที่จัดการให้งานประจำต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาสำเร็จทันเวลาเป็นปัจจุบัน ได้แก่ หัวหน้าฝ่าย หรือหัวหน้างาน หรือหัวหน้าแผนก และผู้รับผิดชอบงานที่เทียบเท่าและมีชื่อเรียกเป็นอย่างอื่น

8. ผู้ใช้ (User) หมายถึง ผู้ที่ใช้สารสนเทศ หรือระบบสารสนเทศซึ่งแตกต่างกัน ดังนี้

8.1 ผู้ที่ใช้สารสนเทศ คือผู้บริหารการศึกษาระดับต่าง ๆ ส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารระดับผู้ควบคุมการปฏิบัติการขึ้นไป จนถึงผู้บริหารระดับสูงจะใช้เพื่อการจัดการตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตน

8.2 ผู้ที่ใช้ระบบสารสนเทศ คือ ผู้บริหารระดับปฏิบัติการ และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานต่าง ๆ ใช้ระบบเพื่อจัดทำสารสนเทศให้กับผู้บริหารระดับสูงขึ้นไป ผู้ใช้ประเภทนี้จัดทำโปรแกรมการประยุกต์ใช้งานต่าง ๆ และป้อนข้อมูลเข้าสู่ระบบด้วย

9. ระบบคอมพิวเตอร์ (Computer System) หมายถึงระบบที่ประกอบด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ (Hardware) โปรแกรมการใช้งานต่าง ๆ (Software) และบุคลากร (Peopleware)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าแนวคิด หลักการ และทฤษฎี เกี่ยวกับสถานภาพและปัญหาของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารขององค์การทั่วไป และเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการ จากวิทยานิพนธ์ งานวิจัย หนังสือและวารสารทั้งภาษาไทย และต่างประเทศ กฎหมาย รายงานการประชุม บันทึก ระเบียบ คำสั่งต่าง ๆ ของทางราชการ และเอกสารอื่น ๆ

2. สัมภาษณ์ผู้บริหารการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

3. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า และการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์จัดเรียบเรียงเป็นวิทยานิพนธ์

ประชากร ผู้บริหารการศึกษาที่สัมภาษณ์มีจำนวน 32 คน ดังนี้

1. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือรองปลัดกระทรวงศึกษาธิการที่รับผิดชอบเกี่ยวกับระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร จำนวน 1 คน

2. อธิบดีหรือรองอธิบดีที่รับผิดชอบเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ หรือตำแหน่งที่เทียบเท่าและมีชื่อเรียกเป็นอย่างอื่นตลอดจนคุรุสภา จำนวนทั้งสิ้น 14 คน

3. หัวหน้ากองแผนงานหรือผู้อำนวยการกองแผนงานหรือตำแหน่งที่เทียบเท่าและมีชื่อเสียงเป็นอย่างอื่นและคุรุสภา จำนวนทั้งสิ้น 16 คน

4. ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศ จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interveiw) เกี่ยวกับสถานภาพและปัญหาของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 4 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 สัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูง

ฉบับที่ 2 สัมภาษณ์ผู้บริหารระดับกลาง

ฉบับที่ 3 สัมภาษณ์ผู้บริหารระดับควบคุมการปฏิบัติการ

ฉบับที่ 4 สัมภาษณ์ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องแต่ละหน่วยงานเก็บรวบรวมพร้อมการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่แสดงสภาพปัจจุบันและปัญหารวบรวมจากการสัมภาษณ์และการศึกษาเอกสาร วิเคราะห์โดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำมาจัดกลุ่ม (Grouping) หาค่าความถี่และร้อยละของกรมหรือหน่วยงานเทียบเท่าเสนอเป็นตารางประกอบความเรียงหรือความเรียง

การนำเสนอรายงานการวิจัย

แบ่งออกเป็น 5 บท ดังนี้

บทที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ คำนิยามศัพท์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 2 วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ